

FAKULTET ELEKTROTEHNIKE I
RAČUNARSTVA

BIOINFORMATIKA

Određivanje poravnanja parova sljedova korištenjem HMM

Autori

Tomislav Božurić
Martin Pisačić
Krešimir Topolovec

Zadatak

doc. dr. sc. Mirjana
Domazet-Lošo

Siječanj, 2019

1 Opis algoritma i vizualizacija

U ovome radu korišten je modificirani Viterbijem algoritam pomoću kojeg korištenjem dinamičkog programiranja možemo pronaći najvjerojatniju sekvencu skrivenih stanja koja ujedno predstavlja optimalno poravnanje. Da bismo klasičan Viterbijem algoritam transformirali u HMM, moramo napraviti nekoliko izmjena. Prvo moramo odrediti vjerojatnosti za emitiranje simbola iz stanja i vjerojatnosti tranzicija između pojedinih stanja. Npr. stanje M (match) ima vjerojatnosnu distribuciju

Algoritam: Viterbijev algoritam za HMM [2]

Inicijalizacija:

$$\begin{aligned} v^M(0,0) &= 1 \\ v^\bullet(i,0) &= v^\bullet(0,j) = 0 \end{aligned}$$

Korak:

za svaki $i = 1, \dots, n, j = 1, \dots, m$

$$v^M(i,j) = p_{x_i y_i} \max \begin{cases} (1 - 2\delta - \tau)v^M(i-1, j-1) \\ (1 - \epsilon - \tau)v^X(i-1, j-1) \\ (1 - \epsilon - \tau)v^Y(i-1, j-1) \end{cases} \quad (1)$$

$$v^X(i,j) = q_{x_i} \max \begin{cases} \delta v^M(i-1, j) \\ \epsilon v^X(i-1, j) \end{cases} \quad (2)$$

$$v^Y(i,j) = q_{y_j} \max \begin{cases} \delta v^M(i, j-1) \\ \epsilon v^Y(i, j-1) \end{cases} \quad (3)$$

Uvjet zaustavljanja: $v^E = \max(v^M(n, m), v^X(n, m), v^Y(n, m))$

Algoritam: optimalno poravnanje logaritamskih kvota [2]

Inicijalizacija:

$$\begin{aligned} V^M(0,0) &= -2\log(\eta), V^X(0,0) = V^Y(0,0) = -\infty \\ V^\bullet(i,-1) &= V^\bullet(-1,j) = -\infty \end{aligned}$$

Korak:

za svaki $i = 0, \dots, n, j = 0, \dots, m$ osim (0,0):

$$V^M(i,j) = s(x_i, y_j) + \max \begin{cases} V^M(i-1, j-1) \\ V^X(i-1, j-1) \\ V^Y(i-1, j-1) \end{cases} \quad (4)$$

$$V^X(i,j) = \max \begin{cases} V^M(i-1, j) - d \\ V^X(i-1, j) - e \end{cases} \quad (5)$$

$$V^Y(i,j) = \max \begin{cases} V^M(i, j-1) - d \\ V^Y(i, j-1) - e \end{cases} \quad (6)$$

Uvjet zaustavljanja: $V = \max(V^M(n, m), V^X(n, m) + c, V^Y(n, m) + c)$

Pri čemu su:

$$\begin{aligned} s(a,b) &= \log \frac{p_{ab}}{q_a q_b} + \log \left(\frac{1-2\delta-\tau}{(1-\eta)} \right) \\ d &= -\log \frac{\delta(1-\epsilon-\tau)}{(1-\eta)(1-2\delta-\tau)} \end{aligned}$$

$$e = -\log \frac{\epsilon}{1-\eta}$$

$$c = \log(1 - 2\delta - \tau) - \log(1 - \epsilon - \tau)$$

indeks	-1	0	1	2	...	m
-1	$-\infty$	$-\infty$	$-\infty$	$-\infty$	$-\infty$	$-\infty$
0	$-\infty$	$-2\log\eta$				
1	$-\infty$					
2	$-\infty$					
...	$-\infty$					
n	$-\infty$					

indeks	-1	0	1	2	...	m
-1	$-\infty$	$-\infty$	$-\infty$	$-\infty$	$-\infty$	$-\infty$
0	$-\infty$	$-\infty$				
1	$-\infty$					
2	$-\infty$					
...	$-\infty$					
n	$-\infty$					

indeks	-1	0	1	2	...	m
-1	$-\infty$	$-\infty$	$-\infty$	$-\infty$	$-\infty$	$-\infty$
0	$-\infty$	$-\infty$				
1	$-\infty$					
2	$-\infty$					
...	$-\infty$					
n	$-\infty$					

2 Analiza točnosti, vremena izvođenja i utroška memorije

3 Testiranje

3.1 Testiranje na sintetskim podatcima

3.2 Testiranje na stvarnim podatcima

References

- [1] Byung-Jun Yoon. *Hidden Markov Models and their Applications in Biological Sequence Analysis*. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2766791>, US National Library of Medicine, National Institutes of Health, 2009.
- [2] Jun Xie. *Pairwise alignment using HMM*. <http://www.stat.purdue.edu/~junxie/topic4.pdf>, Purdue University.